

Прекаљени револуционар Никола Абрамовић, члан КПЈ још од 1926. године, читав свој живот посветио је борби за радничка права, за идеале револуционарног покрета и циљеве КПЈ. То је био пут многих бораца које је школовала КПЈ – животна судбина овог непоколебљивог пролетера испреплетена је са судбином оних војника Партије који су фанатично вјеровали у своје идеале.

Рођен је 1905. године у породици Мирка и Стане Абрамовић Бјелица у селу Меча, Берковићи. Био је радник. Врло рано је остао без оца, па са мај-

ком Станом, којој је био веома привржен, после завршетка основне школе живи у Мостару. Ту ће се Никола Абрамовић, живећи у тешким условима, сусрести са радничким организацијама и одредијелити за свој пут револуционара и борца за идеје КПЈ. Завршио је трговачку школу, радио као трговачки помоћник, потом се запослио у Жељезничкој радионици у Мостару. Одредијељеност за раднички покрет већ је јасна још у трговачкој школи, јер ради у омладинској организацији постајући један од најактивнијих чланова. Та револуционарна дјелатност у Жељезничкој радионици постаће још конкретнија, па Никола ради у синдикалној организацији, бори се за радничка права, иступа на зборовима радника, учествује у протестима и демонстрацијама, постаје очврсли и прекаљени раднички борац.

Члан КПЈ постаје 1926. године и од тада он се још чвршће и одлучније бори против буржоаског експлоататорског режима, користећи многе прилике, на излету, у кафани, на улици, на часовима учења страних језика, за пропагирање комунистичких идеја и растурање комунистичке литературе. Никола је био прави масовик који је непрестано ширио круг својих познаника, па је са својим другом Радом Битангом своје партијске везе проширивао и у другим мјестима.

Као и други чланови Партије у том времену, изграђује себе, чита марксистичку литературу, похађа разноврсне курсеве, учи стране јези-

ке, похађа и курс есперанта, активно ради у друштву »Абрашевић«. Посједовао је богату марксистичку литературу, па израста у идеолошки образованог и оспособљеног борца, радника-комунисту чије знање постаје драгоценост у борби за прогресивне идеје радничког покрета. Један је од организатора обиљежавања Првог маја и радничких штрајкова у Мостару. Таква његова активност није могла бити непримијећена од стране полиције, па је више пута хапшен, отпуштан с посла, прогањан, али је из затвора излазио још непоколебљивији и одлучнији. Годинама су трајале те борбе са полицијом. Августа 1929. године је ухапшен. Суђено му је у групи Гојка Вуковића,^{*)} пред Државним судом за заштиту државе. Осуђен је на двије године робије и пет година губитка грађанске части. Робију издржава у Сремској Митровици, гдје се упознаје са великим бројем револуционара. Боравак у казнионици га је још више обогатио, јер је Никола, као и сви истински револуционари, на робији изучавао марксизам, раднички покрет и стицао нова знања.

Често је Никола долазио и у свој родни Дабар, поготово за вријеме ферија, да би пажњу посветио брату Алекси. Сваки свој долазак Никола је користио да окупи комшије и познанике и да им да информације у борби за радничка права. Његова ријеч је била слушана и била цијењена, јер је Никола био непосредан, комуникативан, идеолошки-политички образован, тако да је брзо освајао људе.

Послије доласка из митровачке казнионице, која га је прекалила као правог радничког борца, Никола Абрамовић је био и даље под сталном присмотром полиције, која га је и даље прогонила захтијевајући од њега да се јавља полицијским органима, јер је у Мостару наставио активност у радничком покрету. Поново је ухапшен крајем 1932. године у великој групи активиста Анђелка Гоатија^{**)}, али није изведен пред суд. Све то Николи није сметало да буде непоколебљив и истрајан у извршавању задатака КПЈ.

У периоду када се КПЈ припремала за одлучне догађаје који су слиједили, у жељу активности на указивању на опасност од фашистичке агресије и раскринкавању фашистичке идеологије, Никола је поново, овај пут заиста трагично, ухапшен од стране полиције бановине Хрватске 1940. године са већом групом мостарских комуниста. Био је подвргнут полицијској тортури и шиканирању у злогласним казамати-ма Лепоглаве, одакле је у писмима мајци поручивао да не треба моли-ти власт да би изашао из те по злу познате тамнице, јер ће он изаћи заједно са својим друговима. Успостављањем НДХ у априлу 1941. године Николин положај се још више погоршао, јер усташе дивљачки прого-

^{*)}Гојко Вуковић је пао у затвор као члан ЦК КПЈ, у који је изабран на IV конгресу КПЈ.

^{**)}Анђелко Гоата је био члан Бироа ЦК СКОЈ-а 1925/26. године. Био је секретар Мјесног комитета КПЈ за Мостар 1932. године.

не прекаљене комунисте. Изнемогли и измрцварени Никола Абрамовић, чији је живот био у непрестаним борбама, у сталним сукобима са режимом, овај пут физички није издржао. Прекаљеног борца Партије Николу Абрамовића усташе су звјерски ликвидирале одмах након доласка на власт 1941. године...

БАЋЕВИЋ Ј. ГОЈКО

Животни пут Гојка Баћевића умногоме је сличан животним судбинама цијеле једне генерације која је 1941. године кренула у борбу против злочина и прогањања невиних људи. Рођен је 1915. године у породици Јефте Баћевића у селу Хатељи, Берковићи, земљорадник.

Веома млад се почео интересовати за збивања у друштву, па је пратио штампу, читао књиге које су му долазиле до руку, трагао за новим знањима. Са Алом Бурином из Стоца је одржавао контакте и он га је упознавао са збивањима, доносио му књиге и упознавао са борбом КПЈ.

Крајем јуна 1941. године Гојко Баћевић је избјегао усташки покољ над Србима у Берковићима, па се са осталим из свог села Хатељи склонио у збјег у источном дијелу Трусине планине. Један је од иницијатора организовања Хатељске устаничке чете и међу првима из Хатеља и других дабарских села 25. јуна учествује у борби против усташа на линији Превија-Ржаник, да би се заштитило становништво у збјегу. Храбар и предузимљив, у осмодневним борбама на положајима Ржаник, Стражевица, Зечак, Гојко се истакао као неустрашив борац. Одржавао је везу са устаницима из Невесиња и Дабра и обавјештавао устанике о положајима храбрећи их и подстичући их на борбу.

Један одлазак на задатак био је трагичан за Гојка Баћевића. Приликом повратка од Луковца, необавијештен о повлачењу наших бораца са положаја Превија-Ржаник, упао је у усташку засједу, па су га 3. јула 1941. године усташе заробиле, а након тога одвеле на Берковиће, гдје су га на најсвирепији начин, ударцима сјекире, усмртили.^{*)}

БАСАРИЋ С. АХМЕД – ТЕНК

Задружна омладина Југославије (ЗОЈ-а) одиграла је у Стоцу у предратним годинама веома значајну улогу, јер је окупљала прогресивне омладине и била мјесто окупљања напредно оријентисаних младих људи. Своје револуционарно опредјељење у ЗОЈ-и ће градити и млади Басарић Ахмед, звани »Тенк«.

^{*)}Сјећања бораца столачког краја, књига I, стр. 300-301.